

Täysistunto

Keskiviikko 21.11.2018 klo 14.01—17.54

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi virvoitusjuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 166/2018 vp

Toimenpidealoite TPA 56-57/2018 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 18/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 18/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelu on — ei olekaan päättynyt, vaan edustaja Harakalla on puheenvuoro.

Keskustelu

16.52 **Timo Harakka sd:** Arvoisa puhemies! Yleiskeskustelu ei todellakaan ole päättynyt, vaan tämä on asia, josta on syytäkin keskustella.

Tämä virvoitusjuomaveron, valmisteveron, korotus on puhtaasti fiskaalinen ja lisäksi hallitukselta budjettitekniinen siinä mielessä, että sen tarkoitus on kerätä puolet siitä tulosta, jolla on tarkoitus alentaa ajoneuvoveroa, josta aikaisemmin täällä äänestettiin. Siksi lopputulos on onneton, kun pelkästään rahan keräämisen tarkoituksessa siihen sotketaan samalla terveysperusteisia perusteluita ja joudutaan tilanteeseen, jossa veron perustelu on totaalisen epäjohdonmukainen.

Näin käy, että tässä virvoitusjuomaveron korotuksessa osuu ikävä vaikutus myöskin kotimaiseen mehuteollisuuteen. Mehuteollisuudella on merkittävä vaikutus maaseutuelinkeinona marja- ja hedelmäjalostamisessa mutta myös aivan teollisen mittakaavan tuotantona esimerkiksi Turussa, jossa Eckes-Granini toimii, tai Kuopionseudulla, jossa on useitakin merkittäviä laitoksia, Lappeenrannassa ja niin edelleen, ja on täysin epäjohdonmukaista ja epäoikeudenmukaista, että esimerkiksi kotimaisen marjamehutiivisteiden hinta nousisi peräti 11 prosenttia vain sen tähden, että hallituksen pitää toisaalla rahoittaa hankkeitaan. Tällöin se varmaankin kaikkien jakama tavoite, että kaikkein sokeripitoisimmat limonadit saisivat pienemmän sijan esimerkiksi suomalaisten lasten ja nuorten ruokavaliossa, sotkeutuu siihen, että suomalainen mehuteollisuus joutuu aivan syyttä suotta vaikeuksiin.

Puhemies! Harvoin on eduskunnan tahdon yli kävelty niin määrätietoisesti kuin nyt makeisveron osalta. Tämä eduskunta ja ennen kaikkea sosiaali- ja terveysvaliokunta on yksimielisesti edellyttänyt hallitukselta valmistelua uudenlaiseksi terveysperusteiseksi veroksi, ja sitä ei ole vielä kukaan kuulunut. Sitä odotellessa meillä on tällaisia enemmän tai vähemmän epäonnistuneita pisteveroja, jotka voitaisiin muuten ehkä sietää mutta ei silloin, kun kotimainen teollisuus ja kotimaiset työpaikat ovat täysin turhaan vaakalaudalla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2018 vp

Siksi ainoa mielekäs ratkaisu on hylätä tämä laki sen muutenkin aika vaatimattomien valtiontaloudellisten tuottojen takia ja sitten, kuten lausumissamme ehdotetaan, valmistella vihdoinkin viimein se terveysperusteinen vero ja samoin edetä kohti kattavampaa kestävän kehityksen arvonlisäveroa.

16.55 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kyllä tämä lakiesitys joutaa hylkyy.

Tuossa edustaja Harakka edellä kuvasi aika hyvin sen kohtuuttomia seurauksia esimerkiksi kotimaisille mehunvalmistajille. En oikein voi sitä ymmärtää enkä nähdä hyvänä, että kun täällä tehdään mehua, jossa ei käytetä sokeria lisättynä vaan on sitten näitä marjoja, hedelmiä ja muuta, niin tulee aivan mahdollon tilanne, kun jatkuvasti näitä veroja korotetaan. Seurauksena siinä todellakin on vielä kaiken kukkuraksi se, että se voi ohjata kulutusta sitten ihan oikeasti paljon epäterveellisempiin juomiin. Siksi totean, että toivoisin, että hallituspuolueet voisivat vielä harkita sitä, onko tämä huono esitys pakko viedä maaliin, koska uskoisin, että siellä verojaostossakin varmasti monet hallituspuolueiden edustajat ovat puistelleet hieman päätään, kun ovat ymmärtäneet tämän merkityksen, joka ei todellakaan ole positiivinen eikä hyvä. Eli tässä olisi taas hallitukselta tarjolla yksi huono lakiesitys, jonka voisi kernaasti, puhemies, perua.

Mielestäni on tärkeää, että me kertaamme myös näissä meidän lausumissamme sen historian, että täällä eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta toden totta on yksimielisesti vaatinut sitä, että tämä terveysperusteinen vero valmisteltaisiin. Muistan hyvin sen tilanteen, kun se aikanaan kumottiin. Silloinhan ministeri Orpo sanoi, että VM:ssä nyt aletaan valmistella sitten jotakin tällaista, mutta jälleen kerran, kun se ilmeisesti näytti jollain tavalla hankalalta, niin hänhän sitten ilmoitti myöhemmin, että ei tällaista valmistelua enää pidetä käynnissä. Tämä on tavatonta, koska kyllä ihmismieli keksii keinoja. Kyllä niitä keksii, kun vain miettii, miten joku hankalasti toteutettavissa oleva voitaisiin toteuttaa. Olemme me keksineet monia keinoja, millä vaikka lentää Kuuhun, puhemies. Tämä on nyt vähän hassu vertaus, mutta ei voi sanoa niin, että jotain uudistusta, joka olisi viisas, emme voi tehdä siksi, että se olisi hankala toteuttaa. Ja varsinkin kun tiedämme, että meillä on kansainvälisiä esimerkkejä siitä, että tällaisia terveysperusteisia veroja on olemassa, eli tässä ei ole sellaista isoa EU-oikeudellista ongelmaa, niin kuin tässä monesti halutaan mainita.

Siksipä kannatan lämpimästi myös näitä lausumaesityksiä, mitä täällä esitämme.

Ja toden totta tässä yhteydessähän kertaamme myös sen uuden ajatuksemme sosiaalidemokraateilla tästä arvonlisäverouudistuksesta, joka toimisi kestävän kehityksen mukaisesti, mistä edellisessä pykälässä mainitsin. Se olisi myös sellainen hyvä uudistus, mistä kopin saa ottaa.

16.58 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Kyllä minua nyt hämmästyttää kovasti, että tällaisia esityksiä hallitus tekee ja iskee ikään kuin märän rätkin maakuntien kasvoja vasten. Elikkä täällä meille tulleissa papereissa nyt sitten kerrotaan, että valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on noussut esiin, että veronkorotus kohdistuisi täysimääräisenä muun muassa yrityksiin, jotka tuottavat Suomessa mehuja kotimaisista luonnonmarjoista ja tämä vero voisi haitata kotimaisten marjojen hyödyntämistä ja asettaa paikalliset mehuvalmistajat kilpailussa heikompaan asemaan ulkomaisiin nähden ja pahimmillaan tämä johtaisi siihen, että kulutus siirtyisi ympäristöä enemmän kuormittaviin tuotteisiin ja terveellisten luonnonmarjojen hyödyntäminen vähenisi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2018 vp

Arvoisa puhemies! Meillä Etelä-Savossa on todella hyvä vire ruokailumatkailussa. Meillä esimerkiksi Mikkelissä, omassa kotikaupungissani, on käynyt todella paljon uusia ihmisiä nimenomaan ruokamatkailun piirissä ja erilaisissa Maista luomu -tapahtumissa on käyty tutustumassa näihin alueen mahdollisuuksiin.

Yksi tunnettu ruokatoimittaja, Raakel Lignell, kommentoikin näin: Etelä-Savo suorastaan pursuaa luomutuottajia. Missään muualla ei tällainen kumpuileva luonto järvineen, luomu- ja lähiruokaa tuottavine kylineen ole mahdollinen, ja uusi sukupolvi osaa sitä arvostaa ja nostaa muidenkin tietoisuuteen. Tämä on meillä Etelä-Savossa tärkeä strateginen tavoite. Nyt sitten nämä meidän marjamehutuottajat tällä tavalla isketään niin kuin maan rakoon tällaisilla esityksillä. Toivottavasti tämä saadaan muuttumaan täällä eduskunnan käsittelyssä.

17.00 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Olisin puuttunut juuri samaan asiaan, mihin edustaja Taavitsainenkin puuttui, eli tämä veronkorotus kohdistuisi täysimääräisesti muun muassa yrityksiin, jotka tuottavat Suomessa mehuja hedelmistä sekä kotimaisista luonnonmarjoista. Me tiedämme kuitenkin, että esimerkiksi meidän elintarviketeollisuus hyvin mielellään hyödyntäisi kotimaista marjateollisuutta ja luonnonmarjoja, minkä takia tämä on hyvin ristiriitainen esitys hallituksen puolelta.

Myönteisenä me olemme varmaan kaikki myös voineet todeta, että kuluttajat ovat omilla haluillaan ohjanneet elintarviketeollisuuden kehitystyötä siihen suuntaan, että meillä on tarjolla entistä enemmän valinnan vaihtoehtoja terveellisemmistä ruokamahdollisuuksista, joissa nimenomaan on hyödynnetty luonnonmarjoja ja hedelmiä ja myös käytetty vähemmän sokeria. Voisi kuvitella, että eduskunta olisi sitä kautta tukemassa tämän tyypistä kehitystoimintaa myös verotuksella ja sitä kautta se olisi myös signaali kuluttajille ja elintarviketeollisuuden toiminnalle. Sen takia minä kannatan lämpimästi tämän vastalauseen ajatusta, jonka sosiaalidemokraatit ovat osaltaan tehneet.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 166/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.